

könyv
könyvtár
könyvtáros

2000
október

MC
132.177

VOIT KRISZTINA

A
budapesti
sajtó adattára
1873–1950

ARGUMENTUM KIADÓ

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

9. évfolyam 10. szám

2000. október

Tartalom

Könyvtárpolitika

- „...a szakma nagy várakozással tekint a Könyvtári Intézetre...” Beszélgetés
dr. Dippold Péterrel..... 3

Fórum

- Nagy Attila:** Az „Olvasás Éve” az Egyesült Királyságban, Észtországban –
és Magyarországon?..... 10

Műhelykérdések

- Balogh Lídia:** Szociológiai szaktájékoztató számítógépes adatbázisok segít-
ségével a FSZEK-ben 16
- Balogh Ferencné:** Falusi olvasók könyvtárképe 24
- Varga Éva:** Könyvtárközi kölcsönzés a Vörösmarty Mihály Megyei Könyv-
tárban 1999-ben 32

Konferenciák

- y–y: Oktatásmódszertani konferencia a könyvtárosképzésről 38
- Pogányné Rózsa Gabriella:** Friedrich Adolf Ebert nézetei a könyvtároskép-
zésről..... 42

Perszonália

- Poprády Géza:** Juhász Gyula 70. születésnapjára..... 48

Könyv

- Pogány György:** A budapesti sajtó adattára 1873–1950..... 50

- Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz 53

From the contents

Talk with the Director of the Library Institute, Mr. Péter Dippold (3);
Attila Nagy: The „Year of Reading” (10);

Cikkeink szerzői

Balogh Ferencné, a Veszprém Megyei Könyvtár ny. igazgató-helyettese; *Balogh Lúdia*, a FSZEK munkatársa; *Nagy Attila*, a Könyvtári Intézet osztályvezetője; *Pogány György*, az ELTE oktatója; *Pogányné Rózsa Gabriella*, az ELTE oktatója; *Poprády Géza*, az OSZK főtanácsosa; *Varga Éva*, a Székesfehérvári Megyei Könyvtár munkatársa

Szerkesztőbizottság:

Biczák Péter (elnök)

**Borostyániné Rákóczi Mária, Kenyéri Kornélia,
Poprády Géza, dr. Tóth Elek**

Szerkesztik:

Győri Erzsébet, Sz. Nagy Lajos, Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: Budapest, I. Budavári Palota F épület – Telefon: 224-3791

Közreadja: az Informatikai és Könyvtári Szövetség, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, az Országos Széchényi Könyvtár

Felelős kiadó: **Monok István**, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója

Technikai szerkesztő: **Korpás István**

Nyomta az ETO-Print Nyomdaipari Kft., Budapest

Felelős vezető: **Balogh Mihály**

Terjedelem: 5,7 A/5 kiadói ív.

Lapunk megjelenését támogatta a
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Nemzeti Kulturális Alapprogram

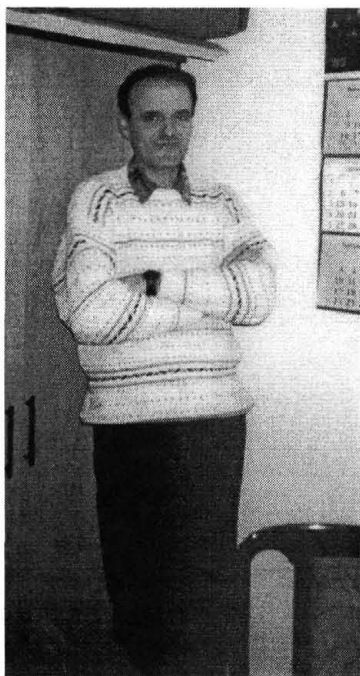

Terjeszti az Országos Széchényi Könyvtár
Előfizetési díj 1 évre 3000 forint. Egy szám ára 250 forint
HU-ISSN 1216-6804

„...a szakma nagy várakozással tekint a Könyvtári Intézetre...”

Beszélgetés

dr. Dippold Péterrel, a Könyvtári Intézet igazgatójával

– *Kedves Péter! Kissé rendhagyó interjúra fog most sor kerülni. Hiszen nemcsak arra kérnélek, hogy Te mutakozz be új funkciódban – mint a Könyvtári Intézet igazgatója – lapunk olvasóinak, de magát a Könyvtári Intézetet is be kellene mutatnod, hisz ez az intézmény, amelyről először a könyvtári törvényből (ld. 3K 1997. szeptemberi szám), majd a 6/2000-es miniszteri rendeletből értesülhetett a szakma, immáron felállott, személyben igazgatója is van. Te magad már elkezdted alapos „körülnézésedet”, megismerkedtél az intézet munkatársaival, osztályaival, nyilván kialakítottad koncepciódat is, tán módosítva is némileg nyertes pályázatod egy-két pontját. Kezdjük tehát, ha Te is úgy gondolod, a Könyvtári Intézettel! Mi légyen ez, miért, hogyan alakult, mik a feladatai stb.?*

– A Könyvtári Intézet nevében és feladatkörében is új intézmény. Személyi állománya jelenleg a jogelőd, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ munkatársaira épül. A könyv-

táros szakmának aligha van Magyarországon olyan művelője, aki ne került volna valamilyen módon kapcsolatba a KMK-val, olyan széles körű tevékenységet folytatott. Jómagam egyetemista koromban rendszeres látogatója voltam a Múzeum utcai szakkönyvtárnak, de később is gyakran használtam a gyűjteményt, illetve szolgáltatásait. A KMK tanfolyamai, módszertani tevékenysége, kiadványai, aktív részvétele a könyvtári közéletben mind-mind ismertségét és megbecsültségét növelték. Az utóbbi években az intézmény helyzete bizonytalanná vált, míg törvényileg nem szabályozták megújult feladatait. Az 1997-es törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről egyértelműen rögzítette a Könyvtári Intézet tevékenységi körét. Majdnem három évet kellett azonban várni arra a rendeletre, amely végül tisztázta az intézet jogállását és gazdálkodását, hiszen a feladatok végrehajtása kizárólag akkor lehetséges, ha annak jogi és szervezeti keretei biztosítottak.

Nézzük először a feladatokat, majd a működési kereteket. A törvény a Könyvtári Intézet elsődrendű feladatának a „könyvtáraknak, illetve a könyvtári rendszernek nyújtott szakmai szolgáltatások” végrehajtását tekinti, és részletezi azokat. A szolgáltatások a következők: szakemberek továbbképzése, iskolarendszeren kívüli képzés; szakmai információk szolgáltatása a szakkönyvtárán keresztül; állománygyarapítást segítő információk szolgáltatása a hazai könyvtermésről; kutatási és fejlesztési feladatok; szabványok, szabályzatok elkészítésében való részvétel; irányelvek, normatívák kidolgozása, módszertani tevékenység; könyvtári statisztikai adatok összesítése, elemzése és szolgáltatása, valamint a könyvtárak és a társadalom közötti kapcsolat fejlesztése. Külön cikkelyben említi törvény „a miniszter által meghatározott egyéb feladatokat”, ami jó néhány követő jogszabály végrehajtásában való részvétel kötelezettségét rója az intézetre (pl. a nyilvános könyvtári jegyzék vezetése, feladatok az érdekeltség-növelő támogatás és a kötelező továbbképzés lebonyolításában stb.). Ezek tehát azok az átfogó feladatok, amelyek a mindennapi munka során átalakulnak szervezési, oktatási, adatbázis-építési stb. munkafolyamatokká, amelyek személyi és szervezeti feltételeinek biztosításán jelenleg is folyamatosan dolgozunk munkatársainkkal.

A működés kereteit a miniszter a várva várt 6/2000. számú rendeletével szabályozta, amely a Könyvtári Intézet jogállását határozta meg. A rendelkezés értelmében az intézet „az Országos Széchényi Könyvtár részjogkörű szervezeti egysége, amelynek élén igazgató áll”, akit az OSZK főigazgatója a miniszter egyetértésével nevez ki, és önállóan rendelkezik a meghatározott feladataihoz rendelt előirányzatok felett. Ez a rendelet tette egyértelművé az intézet státuszát, és hatályba lépése után vált lehetségessé az igazgatói pályázat kiírása is. A rendelet megjelenésével véget értek azok a viták, amelyek az intézet jogállásával kapcsolatban sokáig borzolták a szakmai közvéleményt, és remélem, hogy kinevezésemmel végre elindulhat az a tartalmi munka, amelyre a könyvtáros társadalom régóta várakozott.

– Te már több ízben tárgyaltál a Könyvtári Osztály vezetőjével és az OSZK főigazgatójával is, beszélgetéseket folytattál könyvtárigazgatókkal. Mit kívánnak, mit várnak el Tőled ők, és mi a Te szemedben a főcsapás iránya?

– Minden indulás első lépcsőfoka a tájékozódás, ezért valóban sok megbeszélést folytattam, és ezeket még tovább szeretném bővíteni. Eddigi tárgyalásaim alapján kijelenthetem, hogy a szakma nagy várakozással tekint a Könyvtári Intézetre, aminek természetesen szeretnénk megfelelni. Rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítok az igények ismeretének, mert ha azt mondjuk, hogy az intézet – többek között – szolgáltató intézmény, szükség van annak feltérképezésére, mit is várnak tőlünk. Enélkül légüres térben mozognánk, munkánk haszontalanná válhatna. Ennek érdekében első körben megkértem a megyei könyvtárak igazgatóit, hogy juttassák el hozzám azokat az elvárásokat, amelyeket ők támasztanak a Könyvtári Intézettel szemben. Hasonló jellegű kéréssel fordulok a Katalistákhoz keresztül minden listataghoz, és az interjú megjelenésének idején remélhetőleg az igények, javaslatok tömegével számolhatunk már. Ezeket az igényeket összegyűjtjük, szakmai fórumokon megvitatjuk, és teljesítésüket a lehetőségek szerint beépítjük munkatervünkbe. Sőt, ezen túlmenően azt tervezem, hogy a hozzánk érkezett javaslatok alapján intézetünk elkészíti a könyvtáros szakma „problémakatalógusát”. Ez kifejezetten a könyv-

tárak, a könyvtári rendszer működésével kapcsolatos megoldandó kérdések gyűjteménye lenne, és egyben jó kiindulási alap leendő munkánkhoz, valamint figyelmet felhívó kezdeményezés a könyvtárpolitika irányítóihoz is.

A Könyvtári Osztály vezetője és az OSZK főigazgatója azt várja az intézettől, amit mi magunk is szeretnénk végrehajtani: egy modern, mozgékony, szervezetileg áttekinthető intézmény létrehozását, amely **fejleszt és szolgáltat, kezdeményez és közvetít** a magyar könyvtáros szakma érdekében. Hogy ez a hármas irány valójában mit is jelent, megpróbálom egy kicsit részletesebben kifejteni.

A törvény betűjét szigorúan véve a Könyvtári Intézet alapvetően **szolgáltató intézmény**. Információt szolgáltató könyvtártudományi szakkönyvtárán és állománygyarapítási tájékoztató rendszerén (Új Könyvek) keresztül, oktatási szolgáltatást végez szervezett szakemberképzéssel, ill. továbbképzéssel. Tulajdonképpen módszertani munkáját is szolgáltatásként foghatjuk fel, mint ahogy az országos könyvtári statisztika is az adatszolgáltatás egyik sarkalatos pontja. A törvényben felsorolt alapfeladatok közül csupán két pont nem esik közvetlenül a szolgáltatási szférába: a könyvtári rendszeren belül meghatározott kutatási feladatok, valamint az eléggé általánosan megfogalmazott „a könyvtárak és a társadalom közötti kapcsolat fejlesztése”.

Kijelenthető tehát, hogy az intézmény a magyar könyvtári rendszer (amely könyvtárakból, szintén szolgáltató intézményekből áll), tehát a **szolgáltatók szolgáltatója**. Ezen feladatok végrehajtásához feltétlenül szükséges a fogadó félnek, azaz a magyar könyvtárügy egészének maradéktalan ismerete, a folyamatos és teljeskörű kommunikáció és az igények felmérése, szükség esetén a feladatok újrafogalmazása.

Az intézetben folyó kutatásoknak a könyvtár és a társadalom kapcsolatának aktuális kérdéseit kell vizsgálniuk. A kutatás soha nem önmagáért létezik, kérdéseinket úgy kell megfogalmazni, hogy a kutatási eredményeket be lehessen építeni az intézet és munkáján keresztül az egész magyar könyvtárügy fejlesztésének folyamatába, valamint fel kell használni a Könyvtári Intézet oktatási és továbbképzési tevékenységében. A kutatásoknak-elemzéseknek a közelmúlt – jelen – jövő hármastól idősík mentén kell segíteniük a könyvtárpolitikát és végcélként a felhasználókat. A közelmúlt elemzése pl. a könyvtári jogszabályok megvalósításának hatékonyságát vizsgálja, célja konkrét javaslatok megfogalmazása a jogalkotó vagy végrehajtó szervek felé. A jelenlegi helyzetet olyan elemzésekkel próbáljuk meg feltérképezni, amelyek tanulságai alapján szintén megtehetőek bizonyos lépések az esetleges anomáliák kiküszöbölésére (vö.: Vidra Szabó Ferenc: Rendszertelenül. Kísérlet a könyvtárak rendszerszerű vizsgálatára. – 3K 2000. július), vagy a jelenleg is intenzíven folyó olvasáskutatási programokat is említhetem. A jövő felé közelíthetünk többek között a statisztikák elemzésén keresztül, ahol több évre visszamenő adatait halmaz áll rendelkezésre a trendek kimutatására.

A kutatások elméleti alapját szakkönyvtárunk gazdag állománya biztosítja, mint ahogyan a külföldi kitekintést is. A szakirodalom feldolgozása többirányú, a szakkönyvtár munkatársai rendszeresen figyelemmel kísérik, szemlézik, feldolgozzák a magyar- és külföldi folyóiratokat, könyveket. Mivel a feltárás tartalmi jellegű, a dokumentációs munkát végző szakemberek a külföldi irodalom feldolgozásával átfogó ismeretekkel és tapasztalatokkal rendelkeznek a szakmában lezajló folyamatokról. Ez a Magyarországon egyedülálló tudásanyag kell, hogy gerjesztője legyen

az intézetben folyó kutatásoknak, valamint a Könyvtári Intézet kezdeményező jellegű tevékenységének.

Az intézet munkájának ismertetésekor nem szabad elfeledkeznünk arról a szolgáltatásról, amelyet a fenntartó, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának Könyvtári Osztálya igényel. Rendszeres megbeszéléseink során közösen alakítjuk ki ennek formáit.

A „szolgáltatók szolgáltatója” szlogen csak egy tevékenységtípust fed a komplex feladatkörből, amelynek ki kell egészülnie egy markáns **kezdeményező szereppel** is.

Az intézetben tervezett kezdeményezések többirányúak: egyrészt saját szakmai munkánk tapasztalatai adhatnak hozzá alapot, másrészt a tevékenységünkkel kapcsolatos külső igényeket is tükrözhetik. Az előbbire jó példa lehet a már említett szakkönyvtári dokumentációs tevékenység hasznosítása: a nyugati fejlett könyvtári rendszerek tapasztalatainak átadására tett kezdeményezés szemináriumok, workshopok, tanfolyamok formájában. Az utóbbira az intézettel szembeni igények ismeretében tehetünk kísérletet: az igényeket csoportosítjuk, elkészítjük a könyvtári szakma „problémakatalógusát”, és adott esetekben javaslatokat teszünk a problémák megoldására. Az igények megfogalmazásában, közvetítésében, valamint kezelésében szoros kapcsolatra törekszünk a hazai szakmai szervezetekkel, elsősorban az Informatikai és Könyvtári Szövetséggel és a Magyar Könyvtárosok Egyesületével.

Egy harmadik típusú aktivitás keretein belül az intézet a jogszabályok végrehajtásának tapasztalatai alapján kezdeményezőként tesz javaslatokat a minisztériumnak, hogy a felmerült gondokat orvosolhassák. Nagyon fontosnak tartom azt is, hogy aktív nemzetközi szerepvállalással képviseljük a magyar könyvtárügyet külföldön, és részt vegyünk nemzetközi szervezetek munkájában. Szervezési, oktatási és kutatási tevékenységünk kereteit igyekszünk nemzetközi projektek felé is orientálni.

A harmadik „főcsapás” a **közvetítő szerep**, amelyet szintén feladatunknak tartok. A „könyvtárak és a társadalom közötti kapcsolat fejlesztése” – amely az alapfeladataink között szerepel – elsősorban a többirányú és több szinten folyó **kommunikáció** lehetőségét jelenti. Nyilvánvaló, hogy az információk helyi és kisebb regionális szintű befolyásolására nincs szükség. Vannak azonban olyan fórumok, ahol sem a helyi szintű könyvtári szervezetek, sem a felügyeletükkel rendelkező minisztérium nem a megfelelő „kommunikációs alany”, ezekben az esetekben a Könyvtári Intézet az egész szakma képviselőjében léphet fel. Elsősorban olyan rendezvények, akciók lebonyolításában vállalhat szerepet, amelyek a szűkebb szakmai érdeklődés mellett nagyobb társadalmi nyilvánosságot is megérdemelnek. Ezek szervezése és megjelenítése a tömegkommunikációban a könyvtáros szakma nagyobb társadalmi megbecsülését segítheti elő, és igen jelentős PR feladatnak tartom (pl. konferenciák, könyvbemutatók, kutatás-ismertetések, könyvgyűjtési akciók stb. propagálása, nyilatkozatok az írott és elektronikus sajtóban vagy – az aktualitásokról maradván – a jövőre kezdődő Olvasás Éve rendezvénysorozat szervezésében való részvétel). Ahhoz, hogy a Könyvtári Intézet vállalhassa ezt a közvetítő szerepet, a lehető legmagasabb szintre kell emelni a szakmán belüli kommunikációt.

A kommunikáció a közvetítés eszköze. A szereplők nevesítése azonban megkerülhetetlen a folyamat(ok)/ leírása szempontjából: kik között szükséges közve-

títeni és mit? A felek a következők: könyvtár és társadalom, könyvtárak és a minisztérium, az információk létrehozói és a könyvtárak stb. A szereplők köre természetesen tovább fog bővülni a munka kiteljesedése során.

A kérdésre válaszolva tehát azt mondhatom, hogy ez a három „főcsapás” munkánkban.

– A jelenlegi felállás – hisz a Könyvtártudományi és Módszertani Központot örökölted – nyilván félkész még csak. Milyen módosulásokra lehet, kell közelesen számítani, és milyenekre hosszabb távon?

– Nyilvánvaló az, hogy az új vezetőnek első feladata az adott helyzet áttekintése, hogy ennek ismeretében hozhassa meg döntéseit mind a struktúrára, mind a tartalmi kérdésekre vonatkozóan. Strukturálisan az áttekinthetőségre törekszem, illetve az átjárhatóságra. Az intézet leendő osztályszerkezetének alapja a munka megszervezésének optimalizálása lesz. A hierarchikus struktúra ugyanakkor gátjává is válhat az információk áramlásának, hiszen léteznek olyan komplex tevékenységek, amelyeket el sem tudok képzelni szigorú „osztálykeretek” közé szorítva. Az ilyen esetekben hozzuk létre azokat a – nem biztos, hogy azonos osztály munkatársaiból álló – csoportokat, amelyek egy-egy feladat megoldásán közösen dolgoznak. Szeretném, ha ez a laza szerkezet az intézet mozgékonyágát erősítené, amit én alapvetőnek tartok munkánk során.

– A Könyvtártudományi és Módszertani Központ mely hagyományait kívánod megőrizni? Egyáltalán, mennyire ismered ezeket a hagyományokat? Mire, kikre tudsz leginkább támaszkodni az elkövetkező nagy munkálatokban?

– A KMK hagyományait természetesen hallomásból ismerem. Amit szeretnék megőrizni belőlük, az elsősorban a nyitottság és az emberi kapcsolatok ápolása. Idősebb kollégáink sokszor nosztalgikusan emlékeznek a KMK hatvanas évekbeli fénykorára, amikor a Budapestre érkező könyvtárosok az intézetben, a gyakran vidékre utazó kollégák pedig a „terepen” ismerkedtek egymás gondoljaival hosszú beszélgetéseket folytatva. Ez a kapcsolat élő volt és nagyon is személyes jellegű. Közben azonban változtak az idők, a beszélgetések rövidültek, a munkák halmozódtak, a kommunikáció pedig egyéb csatornákon folyik. Ezért a régi „beszélgetős” intézet már csak emlék marad, de remélhetőleg továbbra is fennáll a személyes kapcsolat azokkal, akik hozzánk fordulnak vagy akikkel kollégáink és jómagam különböző rendezvényeken találkozunk. Én magam szeretnék minél több könyvtárat személyesen is meglátogatni, hiszen a gondok és eredmények megismerésének ez a legjobb módja. Ami a szakmai hagyományokat illeti, fentebb körvonalaztam elképzeléseimet, és ki-ki eldöntheti, milyen mértékben alapoztam a korábbi tevékenységi körre.

Az összes elképzelés, koncepció és terv semmit nem ér, ha nem hajtják végre. Ezért munkánknak valóban sarkalatos pontja, hogy kire számíthatok a megvalósításban. Első helyen közvetlen kollégáimat kell említenem, akikre nagyon számítottok: nemcsak elképzeléscím végrehajtásában, hanem kialakításában is. Szeretnék támaszkodni szakértelmükre, tapasztalataikra, hiszen a munkák részleteit ők ismerik igazán. Az intézet szervezése szempontjából alapvetőnek tartom a jó hangulatot és az összetartást, a struktúra kialakításában is fontos szempont ezek figyelembe vétele.

Szakmailag rendkívül fontos a Könyvtári Intézet szoros együttműködése az Országos Széchényi Könyvtárral és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának Könyvtári Osztályával.

Mivel – mint említettem – az intézet az OSZK részjogkörű szervezeti egysége, napi szintű, élő a kapcsolat a nemzeti könyvtár vezetésével és munkatársaival. A Könyvtári Intézet igazgatója tagja az OSZK Vezetői Tanácsának, a Főigazgatói Kollégiumnak, és tevékenyen részt vesz a könyvtár életének alakításában. Munkatársaink szintén igen szoros munkakapcsolatban állnak az OSZK-s kollégákkal. Munkatervünk kialakítása az OSZK-val szoros összhangban történik, az infrastruktúránk pedig teljesen a könyvtárhoz kötődik. Bizonyos feladatok esetében felmerül az OSZK-n belüli munkamegosztás újragondolása is, ezt az intézet belső struktúrájának kialakításakor figyelembe kell vennünk (pl. a határon túli magyar könyvtárak ellátásának kérdésében).

Igen erős a kapcsolatunk a minisztérium Könyvtári Osztályával, szervezeti és szakmai kérdésekben rendszeres a konzultáció. Érdekeink kölcsönös kötődésben jelennek meg: amennyire szüksége van az intézetnek a stratégiai tervezésben, a fő irányvonalak meghatározásában a minisztérium segítségére és támogatására, legalább ilyen mértékben igényli a Könyvtári Osztály intézetünk háttérmunkáját, amely többek között adatfeldolgozásból, elemző munkából, szakirodalmi szolgáltatásokból áll. Arra törekszünk, hogy a törvény által előírt kötelezettségeinket magas szinten teljesíthessük, és ezen kívül is hatékonyan tudjuk segíteni a minisztérium munkáját.

Számítok a könyvtári szakmai szervezetek, elsősorban a Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Informatikai és Könyvtári Szövetség aktív támogatására is. Ezekkel a szervezetekkel felvettem a kapcsolatot, és megállapodtunk az információk rendszeres cseréjében.

Végül, de egyáltalán nem utolsósorban számítok az egész szakma segítségére, hogy intézetünk valóban azon a terepen dolgozzon, ahol a helye van.

– *És akkor most kérnélek meg arra, hogy magadról is szóljál. Kicsoda vagy Te, és merre van „hazád”? Milyen volt eddigi pályád, és miért, hogyan határozta el magad arra, hogy megpályázd a Könyvtári Intézet igazgatói székét?*

– Könyvtáros vagyok, 43 éves. Pályámat 1976-ban kezdtem a székesfehérvári Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban segédkönyvtárosként, majd felvettek az ELTE történelem-könyvtár szakára, ahol 1982-ben végeztem. Az egyetem elvégzése után a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetébe kerültem katalógizáló könyvtárosként, majd 1986-tól az akkor alakult Magyarágkutató Intézet archívumának vezetője lettem. Ekkor hat éven keresztül az OSZK épületében dolgoztam, és ebben az időszakban alakult ki jó kapcsolatom az OSZK munkatársaival. 1992-ben a Magyarágkutató Intézet feladatait átvette a Teleki László Alapítvány, és az intézmény új székházba költözött. Ez a tény könyvtárosi munkám új szakaszát jelentette: többé már nem támaszkodhattunk az OSZK állományára, kutatóink ellátását saját erőből kellett megoldanunk: szakkönyvtárat építettünk főként a nemzetiségi kérdés témakörében. Közben bibliográfiai munkát is végeztem: 1988-ban jelent meg a Történelmi Szemle repertórium címmű kötetem az Akadémiai Kiadó gondozásában, majd tíz évvel később Németországban az Oldenbourg kiadó

adta ki *Bibliographisches Handbuch der ethnischen Gruppen Südosteuropas* című nagybibliográfiámat, amelyet Gerhard Seewann kollégámmal közösen szerkesztettünk. Az adatgyűjtésben való részvétel mellett a kiadvány teljes anyagának adatbázisba szervezését is én végeztem, valamint intézetünk készítette el az egyes nemzetiségi csoportokra vonatkozó szócikkeket és a csatolt térképeket is. Több szakkikem is megjelent a könyvtári folyóiratokban és a *Regio* című lapban. A könyvtáros szakmán belül tehát főképpen gyűjteményszervező és bibliográfiai tevékenységet végeztem eddigi életemben, most egy hatalmas váltással a könyvtári közélet sűrűjébe kerültem. A váltás oka személyes jellegű volt: úgy éreztem, hogy a zártabb szakmai tevékenység után meg kell próbálkoznom a főként szervezésből, tárgyalásokból, előadásokból álló élettel is, és új munkaköröm erre bőséges lehetőséget kínál.

– *Az igazgatói munka teljes embert kíván, de nyilván nem fogod beérni „egyemberes” teljesítménnyel. Akik ismernek kutatóként, szakmai publikációidból is ismernek. Lesz-e módod, van-e szándékod kutatói pályádat is folytatni, netán felfuttatni? Milyen irányban? Mit várhat a szakma nem a Könyvtári Intézet igazgatójától, hanem Dippold Pétertől, a tudóstól, a szakembertől?*

– Terveim persze vannak, de most elsősorban új munkámra koncentrálok. Számptalan ismerősöm őrlődött fel abban, hogy nem tudta feloldani a vezetői és a kutató munkája közötti ellentmondást. Frusztráló érzés, ha az ember többféle tevékenysége nincs összhangban egymással, és örök elégedetlenséget okoz, ha úgy érezzük, hogy egyiket sem tudjuk maximálisan teljesíteni. Ezért most úgy döntöttem, hogy mandátumom öt évére a fő hangsúlyt a Könyvtári Intézet munkájának szervezésére helyezem, és ha van időm, csak akkor foglalkozom az ügynevezett kutató munkával. Ezek közül első helyre teszem a már említett német-magyar koprodukciós bibliográfia továbbfejlesztését, amely a frissítés mellett az adatházis CD-ROM publikációját jelenti. Jelenleg a fejlesztés forrásait keressük, tehát ez a projekt meglehetősen kezdeti állapotban van még. Majdnem nyomdakész állapotban van viszont egy másik vállalkozásom, amelynek megjelentetése közvetlen terveim között szerepel: a szomszéd országokban élő magyarság két világháború közötti történetének annotált bibliográfiája. Remélem, a kézirat rendbetételére napi munkám mellett is lesz időm, annál is inkább, mert már majdnem elkészültem a szerkesztéssel.

– *Nem minden interjúalany vállalkozik rá, de van aki nem hárítja el a kérdést: milyen a magánéleted? Családod? Mit csinálsz, amikor sem igazgató, sem kutató nem vagy, van-e hobbid?*

– Nős vagyok, és két fiam van, az egyik már felnőtt korú. A család számomra meghatározó jelentőséggel bír. Csobánkán lakunk, családi házban, közvetlenül az erdő mellett. Ez azért jó, mert ha netán még világosban érek haza, könnyedén fel tudok ugrani a hegyre egy kis gombászásra. Ez ugyanis a hobbim, eddig még sikeresen túléltem.

– *Köszönöm a beszélgetést!*

Vajda Kornél